

Guia Pràctica d'Infraccions Penals i Administratives per a la Comunitat Educativa

Pla d'Acció: Seguretat als Centres Educatius 2009/2011

**Generalitat
de Catalunya**

mossos d'esquadra

ÍNDEX

- 1. Introducció**
- 2. Conseqüències jurídiques per a un/a menor d'edat que és autor/a d'una infracció penal o administrativa**
 - 2.1. Infracció penal – Delicte**
 - 2.2. Infracció penal – Falta**
 - 2.3. Infracció administrativa (multa)**
- 3. Qui, quan i què comporta fer una denúncia penal**
- 4. Oficina de Relació amb la Comunitat (ORC)**
- 5. Infraccions penals i administratives – Conductes punibles i/o sancionables**
 - 5.1 Fets contra les persones**
 - **Assetjament escolar**
 - **Protecció de la llibertat sexual**
 - **Agressions**
 - **Protecció de la imatge personal**
 - **Violència a l'àmbit familiar**
 - **Homofòbia, racisme i xenofòbia**
 - 5.2. Fets contra el patrimoni**
 - **Furt**
 - **Robatori amb força**
 - **Robatori amb violència i/o intimidació**
 - **Apropiació indeguda**
 - **Danys**
 - **Deslluïment de béns immobles**
 - 5.3. Fets contra la salut pública**
 - **Drogues legals**
 - **Drogues il·legals**
 - 5.4. Armes i mitjans d'agressió**
 - 5.5. Seguretat vial**

GUIA PRÀCTICA D'INFRACCIONS PENALS I ADMINISTRATIVES PER A LA COMUNITAT EDUCATIVA

1. Introducció

El dret a l'educació és un dret fonamental proclamat i protegit per les normes fonamentals i garantit pels Poders Públics, els quals tenen l'obligació de vetllar perquè la disciplina escolar es fonamenti en el respecte i la dignitat de l'infant.

La Policia de Catalunya s'ha adaptat constantment a les inquietuds de la societat a la qual pertany i serveix, i des d'aquesta perspectiva, ha evolucionat per poder donar una resposta adequada a totes les noves necessitats que la societat actual transmet a la seva policia.

Una de les tasques principals a la qual dedica els seus esforços la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra (en endavant PG-ME) és la protecció dels menors com a víctimes, i per tant es treballa intensament per garantir la seguretat en aquells aspectes relacionats amb l'entorn escolar, tant dins com fora de les aules i en els desplaçaments particulars i col·lectius implícits a aquest entorn.

És per això que, dins la nostra societat, els **menors d'edat** són un col·lectiu prioritari que han de gaudir d'una atenció i protecció especial, també des de la vessant de la proximitat, per part de la PG-ME.

Dintre de l'àmbit escolar, els problemes delinqüencials detectats han de tenir una resposta conjunta i coordinada entre els professionals del món docent i la policia, per tal d'aconseguir el compliment de la normativa vigent però, alhora, protegir, derivar i informar correctament els menors (víctimes i infractors) i els seus tutors legals, per tal de donar una solució real i proporcional al problema.

La **Guia Pràctica d'Infraccions Penals i Administratives per a la Comunitat Educativa**, forma part del "**Pla d'Acció de Seguretat als Centres Educatius 2009/2011**" i vol ser un document bàsic i pràctic adreçat a tots els docents de Catalunya i altres professionals del món educatiu, que ajudi a detectar, gestionar i activar correctament els recursos necessaris.

L'objectiu final és donar solucions concretes a aquelles problemàtiques relacionades amb infraccions penals i administratives, les quals es poden generar a l'entorn dels centres educatius i poden afectar d'alguna forma l'activitat i el normal funcionament de la Comunitat Educativa.

És per això que la present **Guia Pràctica** vol ser una eina de consulta per qualsevol professional del món de l'educació que, davant d'alguna conducta greu, presumptament susceptible de ser punible o sancionable, i amb indicis racionals clars i suficients, ajudi a detectar-la adequadament i a dirigir la gestió de la problemàtica cap al camí més adequat en la resolució conjunta, eficaç i òptima de la mateixa.

Aquesta **Guia Pràctica**, la qual inclou **supòsits pràctics**, recull una part de les conductes punibles que es poden produir i de les quals poden ser víctimes tant menors d'edat com adults. La majoria de les conductes a les quals es fa referència estan recollides al Codi Penal (en endavant CP) i a altres normes de caire administratiu.

No es pot oblidar l'existència del **Reglament de Règim Intern** de cada Centre Educatiu, el qual es pot activar inicialment davant moltes incidències que es poden produir en el marc de la convivència habitual als centres.

Com ja es coneix, aquest Reglament és l'eina que ajuda a regular la vida de la Comunitat Educativa, d'acord amb els criteris del Projecte Educatiu, per tal de facilitar la convivència, la dinàmica de treball i l'activitat educativa. A la vegada, estructura les normes de funcionament, els drets i deures d'alumnes, d'educadors/es, de mares i pares, l'organització interna del Centre i les relacions amb les famílies i tots els estaments relacionats amb la Comunitat Educativa.

La **Guia Pràctica** pretén donar un pas més enllà del Reglament per abordar aquelles conductes que, segons la normativa actual, poden ser constitutives d'infracció penal o administrativa. Aquestes conductes estan relacionades amb els següents àmbits:

1. Assetjament escolar
 - Amenaces
 - Coaccions
 - Tracte degradant / vexacions
2. Protecció de la llibertat sexual
 - Abús sexual
 - Agressió sexual
 - Assetjament sexual
 - Exhibicionisme i provocació sexual
 - Corrupció de menors
3. Agressions / baralles
4. Protecció de la imatge personal
5. Violència a l'àmbit familiar
 - Violència domèstica
 - Violència de gènere
6. Violència envers la dona en altres àmbits. Violència masclista
7. Homofòbia, racisme i xenofòbia
8. Contra el patrimoni
 - Furt
 - Robatori amb força
 - Robatori amb violència i/o intimidació
 - Apropiació indeguda
 - Danys
 - Deslluïment de béns immobles
9. Contra la salut pública
 - Drogues legals
 - Drogues il·legals
10. Armes i mitjans d'agressió
11. Seguretat vial

Cal tenir en compte que existeixen altres fets punibles, també importants, els quals, en cas d'ésser detectats pels responsables educatius, també requeriran actuar en conseqüència.

2. Conseqüències jurídiques per a un/a menor d'edat que és autor/a d'una infracció penal o administrativa

En el cas de menors d'edat, autors de presumptes infraccions penals, s'ha de tenir en compte que la imputabilitat dels menors s'inicia a partir dels 14 anys i s'estén fins als menors de 18 anys, segons consta a la Llei Orgànica 5/2000, Reguladora de la Responsabilitat Penal dels Menors.

Pel que fa als menors de 14 anys, autors de presumptes infraccions penals, és aconsellable que la Fiscalia de Menors en tingui coneixement per tal d'efectuar una protecció efectiva del menor i per si es deriva algun tipus de responsabilitat civil.

Un cop formalitzada la denúncia i identificat el menor, si aquest és major de 14 i menor de 18 anys, i si ha comès presumptament una infracció penal, el procés s'iniciarà amb l'atribució del fet al menor per part de la policia.

La detenció d'un/a menor d'edat s'ha de practicar en la forma que menys perjudiqui a aquest/a, amb obligació d'informar-lo en un llenguatge clar i comprensible i de forma immediata, dels fets que se l'imputen, de les raons de la detenció i dels drets que l'assisteixen.

2.1. Infracció penal - Delicte

Tenint present que la detenció ha d'ésser sempre la darrera mesura a adoptar, la detenció d'un menor comporta:

- Trasllet del/la menor a comissaria o a la Fiscalia de Menors
- Lectura de drets com a detingut/da
- Avís als pares del/de la menor
- Ingress del/de la menor en la zona de custòdia (garjoles especials per menors d'edat)
- Declaració del/de la menor davant d'advocat/da i pares o tutors (en ocasions la declaració es realitzarà davant el Fiscal de Guàrdia o Fiscalia de Menors)
- Ressenya del/de la menor (empremtes dactilars i fotografies) per tal d'aconseguir la seva plena identificació

Un cop s'han realitzat totes les gestions amb el/la menor a comissaria, aquest/a haurà d'esperar a la decisió del/de la Fiscal de Menors de Guàrdia, el/la qual decidirà les mesures a prendre d'acord amb la legislació vigent.

Deponent del delicte que hagi comès, es pot adoptar un tipus de mesura o un altre. Aquestes mesures van des de l'internament en centre tancat, fins a altres mesures més lleus com, per exemple, els treballs en benefici de la comunitat, el tractament ambulatori, l'assistència per un DAM (delegat d'assistència al menor), etc.

Si el/la menor ha comès presumptament una infracció penal, però aquesta no és suficientment greu com per a procedir a la seva detenció, en aquest cas se'l/se la denunciarà i se li agafarà declaració com a denunciat/da, o sigui, se l'informarà dels seus drets i serà escoltat/da en declaració en presència del seu pare, mare o tutor/a i d'un/a advocat/da. En aquest cas, en ser denunciat/da, un cop hagi declarat, podrà abandonar la seu policial i des de la Fiscalia de Menors el/la citaran posteriorment per continuar el procés.

2.2. Infracció penal - Falta

En el cas que un/a menor hagi comès presumptament una infracció penal lleu (una falta penal), en principi no se'l detindrà, a no ser que vagi indocumentat o no tingui domicili conegut. L'actuació policial es limitarà a la seva correcta identificació i a lliurar-lo/-la als seus pares o tutors i es comunicaran a la Fiscalia de Menors les gestions realitzades. La Fiscalia citarà posteriorment el/la menor denunciat/da, per continuar el procés.

2.3. Infracció administrativa (multa)

En el cas que un/a menor hagi comès presumptament una infracció administrativa, es realitzaran les gestions necessàries per tal de ser identificat/da i denunciat/da, amb la corresponent responsabilitat civil dels seus pares o tutors legals.

3. Qui, quan i què comporta fer una denúncia penal

Una denúncia penal pot ser verbal (informal) o es pot fer per escrit (formal). La majoria de delictes impliquen l'obligació de denunciar-los per a les persones majors d'edat que en tinguin coneixement. En cas d'urgència, es pot fer ús dels telèfons d'emergència gratuïts **112** ó **088** ó **092**.

Aquesta denúncia s'ha de realitzar el més aviat possible. Es pot realitzar durant les 24 hores del dia, els 365 dies de l'any, sempre des de que es té coneixement d'indicis racionals clars i suficients, i a qualsevol comissaria de policia, preferentment la més propera al lloc dels fets.

La denúncia la pot interposar la pròpia víctima, un/a testimoni o qualsevol persona coneixedora del fet. En qualsevol cas, aquesta persona haurà de realitzar les gestions oportunes de declaració dels fets a dependències policials, al jutjat de guàrdia o davant el Ministeri Fiscal i posteriorment, i si s'escau, ratificar la declaració en seu judicial.

Tota persona perjudicada i/o víctima té dret a reclamar la restitució de la cosa, la reparació dels danys o la indemnització pels perjudicis que el delicte li hagi causat.

4. Oficina de Relació amb la Comunitat (ORC)

L'**ORC** és l'eina fonamental, com a servei policial de qualitat dintre de l'àmbit de la policia comunitària, existent a les comissaries de la PG-ME, amb l'objectiu bàsic de conèixer, contactar personalment i col·laborar amb tots els representants socials existents al territori. L'objectiu és generar xarxes de relació per detectar els problemes i necessitats que afecten la ciutadania en matèria de seguretat, creant programes de proximitat, amb clara vocació didàctica i preventiva, per tal de donar respostes particulars a cada problema concret. Finalment, també persegueix aconseguir la implicació ciutadana en la resolució dels conflictes, per tal de crear un clima de confiança, de complicitat i de col·laboració, millorant així la qualitat de vida de les persones.

Dintre de l'àmbit educatiu cal conèixer aquest/a **interlocutor/a policial**, el qual habitualment serà qui es relacionarà amb els responsables dels centres educatius. Des dels centres educatius han de tenir en compte aquest servei de qualitat alhora de gestionar qualsevol problemàtica que pugui generar inseguretat a l'entorn dels centres, des de les vessants preventiva, transversal i delinqüencial.

Es pot consultar quina és la comissaria dels Mossos d'Esquadra més propera al Centre Educatiu a través de l'adreça:

<http://www10.gencat.cat/sac/AppJava/organigrama.jsp?codi=13760&iq=200047>

5. Infraccions penals i administratives – Conductes punibles i/o sancionables

5.1 Fets contra les persones

FETS CONTRA LES PERSONES		CONDUCTA	SUPÒSITS PRÀCTICS	DETECCIÓ	GESTIONS A REALITZAR
ASSETJAMENT ESCOLAR	AMENACES	<p>Aquella persona o persones que amenacen amb causar un mal greu a una altra persona, o a la seva família, o a amics, etc. Pot suposar un delictes o una falta, en funció de la gravetat:</p> <p>Delicte. Si les amenaces són greus (de mort, contra la llibertat sexual, lesions greus, etc.).</p> <p>Falta. Resta de supòsits, és a dir, amenaces lleus.</p>	<p>- Delicte. Amenazar directament a una persona mostrant un ganivet, una destrala o una ampolla de vidre trencada. També constitueix delictes el “xantatge”.</p> <p>- Falta. Amenaza realitzada de manera verbal, o per telèfon, sense mostrar cap tipus d’arma i si no hi ha hagut episodis de violència previs.</p>	Professorat, alumnat, mares, pares o tutors/res legals, integradors/res socials, mediadors/res, infermers/res.	Avís a pares/tutors o representants legals, comunicació (denúncia) a la policia, jutjat de guàrdia o Fiscalia de Menors.
	COACCIONS	<p>Aquella persona o persones que obliguen a una altra persona a realitzar una cosa que no vol o l’impedeixen fer qualsevol cosa lícita, mitjançant violència. Pot suposar un delictes o una falta, en funció de l’entitat de la conducta que s’impedeix exercir o a la qual s’obliga:</p> <p>Delicte. Si les coaccions són greus.</p> <p>Falta. Resta de supòsits, és a dir, coaccions lleus.</p>	<p>- Delicte. Impedir a un/a alumne/a fer ús d’alguna espai del centre educatiu (pati, lavabos, etc.) de forma greu, violenta i reiterativa (donant empentes, agafant del coll, etc).</p> <p>- Falta. Inutilitzar el pany d’un despatx, impedit accedir al seu interior.</p>		
	TRACTE DEGRADANT / VEXACIONS	<p>Aquella persona o persones que donen a una altra persona un tracte degradant, menyspreant la integritat moral i la dignitat. Pot suposar un delictes o una falta, en funció de la gravetat de la conducta:</p> <p>Delicte. Tracte degradant especialment greu.</p> <p>Falta. Resta de supòsits, vexacions injustes de caràcter lleu.</p>	<p>- Delicte. Miccionar o defecar sobre una persona, en contra de la seva voluntat.</p> <p>- Falta. Insults de qualsevol tipus, sense proferir amenaces.</p>		

FETS CONTRA LES PERSONES	CONDUCTA	SUPÒSITS PRÀCTICS	DETECCIÓ	GESTIONS A REALITZAR		
PROTECCIÓ DE LA LLIBERTAT SEXUAL	ABÚS SEXUAL	<p>Delicte. Aquella persona o persones que abusen sexualment d'una altra persona sense violència ni intimidació, però sense el seu consentiment (aprofitant una situació de superioritat, etc.). La conducta abasta des de tocaments fins a l'accés carnal per via bucal, vaginal o anal.</p> <p>Qualsevol tipus d'abús sexual sobre menors de 13 anys s'entén que ha estat sense consentiment i sempre és delicte.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Noia de dotze anys que practica una fel·lació a un noi de catorze anys, amb el consentiment d'aquella. El noi de catorze anys estaria cometent un delicte d'abús sexual. - El professor/a, o alumne/a, que realitza tocaments amb ànim libidinós i sense consentiment de la víctima. 		Assistència mèdica, avís a pares/tutors o representants legals, comunicació a la direcció, comunicació (denúncia) a la policia, jutjat de guàrdia o Fiscalia de Menors.	
	AGRESSIÓ SEXUAL	<p>Delicte. Aquella persona o persones que agredeixen sexualment una persona mitjançant violència o intimidació (des de tocaments fins a l'accés carnal per via bucal, vaginal o anal). Sempre constitueixen delicte.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tocament de parts íntimes, malgrat que sigui per damunt de la roba, realitzats amb violència i/o intimidació envers la persona que els rep. - Obligar una persona a realitzar una masturbació a una altra, amb violència i/o intimidació. 			
	ASSETJAMENT SEXUAL	<p>Delicte. Aquella persona que sol·licita favors de naturalesa sexual, per a un mateix o per a un tercer, en l'àmbit de la relació docent, provocant a la víctima una situació objectiva greument intimidatòria, hostil o humiliant.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Sol·licitud, de manera habitual, de prestació d'un acte de caràcter sexual d'un/a monitor/a escolar a un/a alumne/a, sota l'amenaça d'algun tipus de càstig en el cas que aquest no sigui realitzat. 	Professorat, alumnat, mares, pares o tutors/res legals, integradors/res socials, mediadors/res, infermers/res.		
	EXHIBICIONISME I PROVOCACIÓ SEXUAL	<p>Delicte. Aquella persona o persones que executin o facin que d'altres executin actes d'exhibició obscena (sempre davant menors d'edat o incapaços).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Persona que es masturba davant la porta del col·legi, cridant l'atenció dels menors, per tal de ser vist. 			
	CORRUPCIÓ DE MENORS	<p>Delicte. Aquella persona que difon, ven o exhibeix material pornogràfic entre menors d'edat o incapaços.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Facilitar una revista o DVD de caràcter pornogràfic a un menor d'edat. 			
<p>Delicte. Aquella persona que indueixi, promogui, afavoreixi o faciliti la prostitució d'una persona menor d'edat o incapaç.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Pares que indueixin al seu fill/a menor d'edat es prostitueixi. 				
	<p>Delicte. Aquella persona que utilitzi un menor d'edat amb finalitats o en espectacles exhibicionistes o pornogràfics, tant públics com privats.</p> <p>Oferir, enviar, descarregar, produir, vendre, exhibir, o posseir material amb continguts de pornografia infantil.</p> <p>També és delicte, fer participar el/la menor en un comportament de naturalesa sexual que perjudiqui l'evolució o desenvolupament de la seva personalitat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tenir al disc dur de l'ordinador o enviar fotografies o vídeos de menors despullats o realitzant actes de caràcter sexual per Internet (messenger, correu electrònic o similar). 		<p>Avís a pares/tutors o representants legals, comunicació a la direcció, comunicació (denúncia) a la policia, jutjat de guàrdia o Fiscalia de Menors.</p>		

FETS CONTRA LES PERSONES		CONDUCTA	SUPÒSITS PRÀCTICS	DETECCIÓ	GESTIONS A REALITZAR
AGRESSIONS / BARALLES	LESIONS	<p>Les lesions són aquelles ferides greus (delicte) o lleus (falta) produïdes a una altra persona per qualsevol mitjà o procediment. Pot suposar un delicte o una falta, en funció de la gravetat de les lesions:</p> <p>Delicte. Si les ferides necessiten d'un tractament mèdic o quirúrgic posterior (per exemple: immobilització, guix per fractures, collaret, sutura, etc.)</p> <p>Falta. Resta de supòsits (ferides lleus, erosions, blaus, esgarrapades, etc.)</p> <p>Delicte: La baralla tumultuària també es considera delicte, quan es produeixi una baralla en què s'escometin recíprocament entre ells, utilitzant mitjans o instruments que posin en perill la vida o la integritat de les persones.</p> <p>Falta: En el supòsit en què en una baralla, algun dels participants, tregui una arma o instrument perillós.</p>	<p>- Delicte. Donar un cop de puny a una persona, i trencar-li la mandíbula. O causar-li una greu malaltia, deformitat, pèrdua o inutilitat d'un òrgan, etc.</p> <p>- Falta. Donar un cop de puny a una persona i provocar-li només un blau o una esgarrapada que només necessita d'una primera assistència mèdica per a la seva curació.</p>	<p>Professorat, alumnat, mares, pares o tutors/res legals, integradors/res socials, mediadors/res, infermers/res.</p>	<p>Assistència mèdica, avís a pares/tutors o representants legals, comunicació (denúncia) a la policia, jutjat de guàrdia o Fiscalia de Menors..</p>
PROTECCIÓ DE LA IMATGE PERSONAL	INTIMITAT I DRET A LA PRÒPIA IMATGE	<p>Delicte. Aquella persona que, per a descobrir secrets o vulnerar la intimitat d'un altra persona, sense el seu consentiment, aconsegueixi missatges de correu electrònic, cartes, intercepti les seves telecomunicacions, etc., o utilitzi artificis tècnics d'escolta, transmissió, grabació o reproducció de so o d'imatge.</p>	<p>- Desxifrar la contrasenya per accedir a una compte de correu electrònic i accedir al contingut dels missatges.</p>		<p>Avís a pares/tutors o representants legals, comunicació a la direcció, comunicació (denúncia) a la policia, jutjat de guàrdia o Fiscalia de Menors.</p>

FETS CONTRA LES PERSONES		CONDUCTA	SUPÒSITS PRÀCTICS	DETECCIÓ	GESTIONS A REALITZAR
VIOLÈNCIA A L'ÀMBIT FAMILIAR	VIOLÈNCIA DOMÈSTICA	<p>Delicte. Tota agressió física i/o psíquica, que té com a subjecte passiu les persones de l'article 173.2 del Codi Penal, és a dir:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cònjuge o persona que estigui o hagi estat lligada a ell per anàloga relació d'afectivitat, <u>encara que sense convivència.</u> <p>En la resta de supòsits, es necessària la convivència:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Descendents, ascendents o germans per naturalesa, adopció o afinitat, propis o del cònjuge o convivent. • Menors o incapaços que convisquin amb ell o que estiguin subjectes a la potestat, tutela, curatela, acolliment o guarda de fet del cònjuge o convivent. • Persona emparada en qualsevol altra relació per la que estigui integrada en el nucli de la convivència familiar. • Persones especialment vulnerables que estiguin sotmeses a custòdia o guàrdia en centres públics o privats. 	<p>En els exemples següents, es pren com a referència una persona menor d'edat, tan sigui víctima o autora dels fets, donat que en l'àmbit dels centres educatius, majoritàriament, els alumnes seran menors, malgrat que no és condició indispensable.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Menor maltractat física o psíquicament per la mare i/o el pare. En el cas que el menor rebés maltractaments per part del pare i, aquest també maltractés la seva dona, mare del menor, tècnicament es tractaria d'un cas de violència de gènere. - Menor maltractat física o psíquicament per algun germà (natural, o bé, d'adopció o afinitat). - Menor que maltracta física o psíquicament al pare i/o la mare. - Menor que maltracta física o psíquicament a l'avi i/o l'àvia. - Menor que maltracta física o psíquicament a qualsevol persona que convisqui al nucli de convivència familiar. 	<p>Professorat, alumnat, mares, pares o tutors/res legals, integradors/res socials, mediadors/res, infermers/res.</p>	<p>Assistència mèdica, avís a pares/tutors o representants legals, sempre que aquests no siguin els presumptes autors dels fets, instrucció diligències policials i comunicació i tramitació al Jutjat de guàrdia i Fiscalia de Menors</p>

FETS CONTRA LES PERSONES		CONDUCTA	SUPÒSITS PRÀCTICS	DETECCIÓ	GESTIONS A REALITZAR
VIOLENCIA A L'ÀMBIT FAMILIAR	VIOLENCIA DE GÈNERE	<p>Delicte. Tot acte de violència física i/o psicològica que, com a manifestació de la discriminació, la situació de desigualtat i les relacions de poder dels homes sobre les dones, s'exerceix sobre aquestes, per part de qui és o ha estat cònjuge o de qui està o ha estat lligat a elles per relacions similars d'efectivitat, <u>encara que sense convivència.</u></p> <p>Important: També els actes de violència física i/o psíquica que s'exerceixen sobre els descendents propis o de l'esposa o convivent, els menors o incapaços que visquin amb l'agressor o que es trobin subjectes a la potestat, tutela, curatela, acolliment o guarda de fet de l'esposa o convivent, sempre previ acte de violència vers la dona.</p>	<p>- Dona maltractada pel seu marit o exmarit, parella o exparella o qualsevol relació similar d'afectivitat, <u>encara que sense convivència.</u></p> <p>- Menor (home o dona) maltractat física o psíquicament pel seu pare i/o persona que estigui lligat sentimentalment a la mare, sempre i quan, l'agressor hagi comès prèviament un acte de violència vers la dona. És a dir, si l'agressor només maltractés al menor, tècnicament es tractaria d'un cas de violència domèstica.</p>	<p>Professorat, alumnat, mares, pares o tutors/res legals, integradors/res socials, mediadors/res, infermers/res.</p>	<p>Assistència mèdica, avís a pares/tutors o representants legals, sempre que aquests no siguin els presumptes autors dels fets, instrucció diligències policials i comunicació i tramitació al Jutjat de guàrdia i Fiscalia de Menors</p>

FETS CONTRA LES PERSONES		CONDUCTA	SUPÒSITS PRÀCTICS	DETECCIÓ	GESTIONS A REALITZAR
VIOLÈNCIA ENVERS LA DONA EN ALTRES ÀMBITS	VIOLÈNCIA MASCLISTA	<p>Violència masclista: És la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com el privat.</p> <p>Els àmbits en què es pot manifestar aquesta violència i que poden ser constitutius de delictes o falta són:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De la parella (Veure apartat de la Violència de Gènere) • Familiar (Veure apartat de la Violència Domèstica) • Laboral <ul style="list-style-type: none"> ○ Assejament per raó de sexe ○ Assejament sexual • Social o comunitari <ul style="list-style-type: none"> ○ Agressions sexuals ○ Assejament sexual ○ Tràfic i explotacions de dones i nenes ○ Mutilació genital femenina (MGF) o risc de patir-la: inclou qualsevol procediment que impliqui o pugui implicar una eliminació total o parcials dels genitals femenins o hi produeixi lesions, encara que hi hagi consentiment exprés o tàcit de la dona. ○ Matrimonis forçats ○ Violència derivada de conflictes armats ○ Violència contra els drets sexuals i reproductius de les dones <p>Qualsevol altres formes anàlogues que lesionin o siguin susceptibles de lesionar la dignitat, la integritat o la llibertat de les dones</p>	<p>Mutilació genital femenina (MGF): són motius d'atenció i possible risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pertànyer a una ètnia que practiqui la mutilació genital femenina. La majoria de noies i dones que han experimentat la mutilació genital són originàries, elles o els seus familiars, d'algun dels països africans on es practica. - Pertànyer a una família en què la mare i/o germanes més grans l'hagin patida. - Pertànyer a un grup familiar practicant que té molt present el mite del retorn al país d'origen. - Proximitat d'un viatge que pugui fer o unes vacances que pugui passar la menor al país d'origen, sempre i quan es compleixin alguns dels punts anteriors. 	<p>Professorat, alumnat, mares, pares o tutors/res legals, integradors/res socials, mediadors/res, infermers/res.</p>	<p>Actuació policial en situacions de risc no urgent:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cal detectar entre les comunitats amb risc les persones practicants de la MGF. - Les Oficines de Relació amb la Comunitat i els Grups d'Atenció a la Víctima de la PG-ME informaran a les comunitats que practiquin la MGF sobre la il·legalitat d'aquesta pràctica al nostre país. - La intervenció de la policia serà mínima, evitant ingerències innecessàries. - Davant un possible cas de mutilació es contactarà amb la família en el lloc que es consideri més idoni, amb la finalitat d'informar del perquè de la presència policial i de la il·legalitat d'aquesta pràctica a l'Estat espanyol. - Si els pares es manifesten a favor de la mutilació, i malgrat la intervenció policial, es considera que el risc no ha estat neutralitzat, es derivarà el cas al Jutjat, per tal que valori la possibilitat d'adoptar mesures cautelars i se'n farà arribar una còpia per a la Fiscalia de Protecció de Menors. - Si el Jutjat determina adoptar mesures cautelars i la seva supervisió correspon a la policia, seran les ORC les que coordinaran aquesta supervisió. <p>Actuació policial davant una situació de risc urgent:</p> <ul style="list-style-type: none"> - En aquests casos el factor temps és clau. - S'activaran els operadors implicats de manera urgent i es valorarà la necessitat d'una intervenció conjunta urgent, donant preferència a aquelles que vagin adreçades a evitar el viatge de la menor. - Comunicació a l'autoritat judicial. - En cas que el risc no es determini inexistent o neutralitzat s'instruiran diligències, que es tramitaran al Jutjat de guàrdia, amb còpia per la Fiscalia de Protecció de Menors. <p>Actuació policial davant la sospita de consumació:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Si es confirma que la menor ha estat mutilada, s'instruiran diligències, que es tramitaran al Jutjat de guàrdia, amb còpia per la Fiscalia de Menors. Si es disposa de l'informe lliurat pel Departament de Salut, s'adjuntarà a les diligències.

FETS CONTRA LES PERSONES		CONDUCTA	SUPÒSITS PRÀCTICS	DETECCIÓ	GESTIONS A REALITZAR
HOMOFÒBIA	VIOLÈNCIA CONTRA PERSONES PER MOTIUS D'ORIENTACIÓ SEXUAL I IDENTITAT DE GÈNERE	Delicte o falta. Qualsevol fet tipificat com a delicte o falta que per la declaració de les parts implicades, testimonis o bé, per la informació de què es disposi, pugui motivar una qualificació dels fets com agressions de caràcter homòfob o realitzades per l'orientació sexual i identitat de gènere de les víctimes o persones perjudicades.	<p>- Produïda una agressió i les manifestacions de les víctimes, testimonis o denunciats permeten induir que l'orientació sexual i identitat de gènere pot haver motivat la conducta susceptible de responsabilitat penal.</p> <p>- També es considerarà una conducta homòfoba, quan es produeixi una agressió a una persona que es manifesta a favor d'un determinat col·lectiu, tot i que la seva orientació sexual i identitat de gènere sigui una altra.</p>	Professorat, alumnat, mares, pares o tutors/res legals, integradors/res socials, mediadors/res, infermers/res.	Avís a pares/tutors o representants legals, comunicació a la direcció, comunicació (denúncia) a la policia, jutjat de guàrdia o Fiscalia de Menors.
RACISME I XENOFÒBIA	VIOLÈNCIA CONTRA GRUPS I ASSOCIACIONS	Delicte. Aquella persona o persones que provoquen discriminació, odi o violència contra grups o associacions, per motius racistes, antisemites, o altres referents a la ideologia, religió, creences, situació familiar, pertinença a una ètnia o raça, origen nacional, sexe, orientació sexual, malaltia o discapacitat.	- Realitzar una pintada visible al pati del col·legi, en el que s'insulti, per exemple, al col·lectiu musulmà.		

5.2. Fets contra el patrimoni

FETS CONTRA EL PATRIMONI		CONDUCTA	SUPÒSITS PRÀCTICS	DETECCIÓ	GESTIONS A REALITZAR
SOSTRACCIÓ D'OBJECTES	FURT	<p>Aquella persona o persones que prenen objectes aliens sense força sobre les coses ni violència sobre les persones i sense el consentiment del seu propietari (per exemple: sostreure un objecte de la butxaca o de la bossa de mà, al descuit). Pot suposar un delicte o una falta, en funció del valor de la cosa furtada:</p> <p>Delicte. (art. 234 C.P. i següents): quan el valor de la cosa sostreta supera els 400 euros.</p> <p>Falta. (art. 623 C.P.): quan el valor de la cosa sostreta és igual o inferior a 400 euros.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Delicte. Emportar-se una motxilla ubicada a l'interior d'un vestidor comunitari, la qual contenia una cartera amb 401 euros en efectiu. - Falta. Emportar-se una motxilla ubicada a l'interior d'un vestidor, la qual només contenia una samarreta valorada en 20 euros. 	<p>Professorat, alumnat, mares, pares o tutors/res legals, integradors/res socials, mediadors/res, infermers/res.</p>	<p>Avís a pares/tutors o representants legals, comunicació a la direcció, comunicació (denúncia) a la policia, jutjat de guàrdia o Fiscalia de Menors.</p>
	ROBATORI AMB FORÇA	<p>Delicte. Aquella persona o persones que prenen objectes utilitzant força sobre les coses per tal d'accedir a ells, o utilitzant claus per a l'ús de les quals no s'està autoritzat, o inutilitzant alarmes (per exemple: trencament de panys, armaris, armariets, etc.).</p> <p>Sempre constitueix delicte, independentment del valor de la cosa sostreta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Forçar el portaequipatges d'un ciclomotor per tal de sostreure un casc contingut en el seu interior. - Forçar una caps de recaptació d'almoina d'una campanya benèfica i sostreure 5 euros del seu interior. 		
	ROBATORI AMB VIOLENCIA I / O INTIMIDACIÓ	<p>Delicte. Robatori amb violència i/o intimidació a les persones amb amenaces, armes, objectes, etc.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Donar un cop de puny a una persona per tal de sostreure-li qualsevol tipus d'efecte, independentment del seu valor. - Treure una navalla a una persona, intimidant-la, i sostreure-li qualsevol tipus d'efecte, independentment del seu valor 		
	APROPIACIÓ INDEGUDA	<p>Delicte. Aquella persona que té objectes de valor o diners en dipòsit els quals són d'una altra persona i amb obligació de tornar-los i no els vulgui tornar, si el valor és superior a 400 euros.</p> <p>Falta. Els mateixos supòsits que en el cas de delictes, si el valor és igual o inferior a 400 euros.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Delicte. No retornar un ciclomotor deixa't per un amic o conegut, amb intenció d'apropiar-se'l , sempre que el valor sigui de més de 400 euros. Constitueix falta si l'import és inferior a 400 euros. - Delicte o falta: depenent de si l'import supera els 400 euros; la persona encarregada de recollir i custodiar els diners del viatge de fi de curs se'ls apropia. 		

DANYS MATERIALS	DANYS	<p>Aquella persona o persones que causen, intencionadament, danys a la propietat aliena, (trencar mobiliari, vidres, punxar rodes d'un vehicle, etc.).</p> <p>Pot suposar un delict o una falta, en funció del valor dels danys:</p> <p>Delict. Quan el valor dels danys supera els 400 euros.</p> <p>Falta. Quan el valor dels danys és igual o inferior a 400 euros.</p> <p>Si els danys es cometen de forma imprudent i superen els 80.000 € també són constitutius de delict.</p>	<p>- Delict. Llençar una pedra contra l'aparador d'una botiga i trencar els vidres, sempre que l'import de la reparació sigui superior a 400 euros.</p> <p>- Falta. Trencar els retrovisors d'un ciclomotor, de manera intencionada, sempre que el valor sigui igual o inferior a 400 euros.</p>	
	DESLLUIMENT DE BÉNS I IMMOBLES	<p>Falta. Aquella persona o persones que realitzen pintades a immobles de domini públic o privat, sense autorització.</p>	<p>- Realitzar un pintada a la façana d'un banc o caixa d'estalvis, a una farmàcia o a la façana d'un centre educatiu.</p>	

5.3. Fets contra la salut pública

FETS CONTRA LA SALUT PÚBLICA		CONDUCTA	SUPÒSITS PRÀCTICS	DETECCIÓ	GESTIONS A REALITZAR
DROGUES LEGALS	TABAC	Infr. administrativa. No es poden vendre productes de tabac en centres d'ensenyament de qualsevol nivell.	- Vendre cigarretes o paquets de cigarretes a l'interior del centre.		Comunicació a la direcció del centre.
	ALCOHOL	Infr. administrativa. No es poden vendre ni consumir begudes alcohòliques en centres educatius.	- Vendre llaunes de cervesa a l'interior del centre.		
DROGUES IL·LEGALS	CONSUM I TINENÇA	Infr. administrativa. El consum il·lícit de drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicotròpiques en llocs, vies, establiments o transports públics.	- Fumar-se un <i>porro</i> en qualsevol dependència del centre educatiu o a la via pública.	Professorat, alumnat, mares, pares o tutors/res legals, integradors/res socials, mediadors/res, infermers/res.	Avís a pares/tutors o representants legals, comunicació a la direcció, o comunicació a la policia o activació del " <u>Programa de conciliació i reparació municipal</u> " segons la població.
		Infr. administrativa. La tinença il·lícita de drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicotròpiques en llocs, vies, establiments o transports públics.	- Portar una petita porció de <i>haixix</i> , <i>marihuana</i> o <i>xocolata</i> a la butxaca del pantaló estant a les dependències del centre educatiu o a la via pública.		
		Infr. administrativa. Abandonament d'estrís o instruments utilitzats per al consum de drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicotròpiques en llocs, vies, establiments o transports públics.	- Abandonar una xeringa, amb el caputxó posat, a l'interior d'una paperera, sense perill que cap persona es punxi.		
	Infr. administrativa. La tolerància del consum il·legal o el tràfic de drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicotròpiques en locals o establiments públics o la manca de diligència per impedir-ho per part dels responsables.	- Propietari d'un bar que permet que a l'interior del seu local es consumeixi qualsevol tipus de droga.			
ABANDONAMENT D'ESTRIS	Falta. L'abandonament de xeringues o altres instruments perillosos, de manera que puguin causar dany a les persones o contagiar malalties, o en llocs freqüentats per menors	- Abandonar una xeringa, sense el caputxó posat, al mig d'un lloc públic on acostumen a jugar nens, amb perill que aquests es punxin.		Avís a pares/tutors o representants legals, comunicació a la direcció, comunicació (denúncia) a la policia, jutjat de guàrdia o Fiscalia de Menors.	
TRÀFIC	Delicte. Cultivar, elaborar, traficar, o promoure, afavorir o facilitar el consum il·legal de drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicotròpiques (haixix, pastilles, etc.), o tenir-les amb aquestes finalitats.	- La persona que ven aquestes substàncies amb els amics.			

5.4. Armes i mitjans d'agressió

FETS AMB ARMES		CONDUCTA	SUPÒSITS PRÀCTICS	DETECCIÓ	GESTIONS A REALITZAR
ARMES I MITJANS D'AGRESSIÓ	INFRACCIONS ADMINISTRATIVES	Aquella persona que porta, exhibeix o utilitza, fora del domicili i d'activitats esportives, bats de beisbol, pals de fusta o altres objectes que no puguin ser descrits com a armes però sí com a mitjans d'agressió.	- Portar un bat de beisbol al cotxe, a les 4 de la tarda davant d'un centre educatiu si no està relacionat amb una activitat esportiva.	Professorat, alumnat, mares, pares o tutors/res legals, integradors/res socials, mediadors/res, infermers/res.	Avis a pares/tutors o representants legals, comunicació a la direcció, comunicació a la policia.
		Aquella persona que porta, exhibeix o utilitza, fora del domicili i d'activitats esportives, pistoles o revòlvers de plàstic que disparen boles de PVC de 6 mm mitjançant aire o gas comprimit	- Portar una pistola de boles de PVC de 6 mm., d'aire comprimit, a la motxilla del col·legi, malgrat que no existeixi intenció d'utilitzar-la.		
		Aquella persona que porta punyals (armes blanques de fulla menor d'11 cm, de dos talls i punxegudes) de qualsevol classe, o navalles automàtiques, armes d'aire o gas comprimit, punys americans, tiragomes, munxacos i qualsevol altre instrument especialment perillós per la integritat de les persones (pot arribar a ser delictes)	- Portar un puny americà a les dependències escolars, malgrat no hi hagi intenció d'utilitzar-lo.		
		Aquella persona que té i fa ús d'esprais de defensa personal no autoritzats pel Ministeri de Sanitat i Consum.	- Utilitzar un esprai de defensa personal, no autoritzat pel Ministeri de Sanitat i Consum.		
		Aquella persona que té en un lloc públic imitacions d'armes de foc les quals, per les seves característiques externes, puguin induir a confusió sobre la seva autèntica naturalesa, encara que no puguin ser transformades en armes de foc.	- Portar una pistola de joguina, que reproduceixi un model de pistola de foc existent al mercat.		
		Aquella persona que duu o fa ús de navalles no automàtiques amb fulla que excedeixi els 11 cm (pot arribar a ser delictes)	- Portar una navalla de 14 cm de fulla a les dependències escolar, malgrat que no hi hagi intenció d'utilitzar-la.		
		Aquella persona que porta, exhibeix o utilitza armes reglamentades sense la documentació o autorització requerides, o sense necessitat, o de forma negligent o temerària.	- Vigilant de seguretat armat que realitza tasques de vigilància en zones escolars sota l'efecte de begudes alcohòliques o substàncies estupefaents.		
	ARMES PROHIBIDES	Delicte. Aquella persona que té armes prohibides.	- Portar a la via pública un bolígraf pistola, que és un tipus de bolígraf modificat per tal de poder disparar un projectil.		
ARMES NO PROHIBIDES	Delicte. Aquella persona que porta armes de foc reglamentades sense posseir la llicència o permís, o altres armes de foc no reglamentades.	- Professor que disposa d'un revòlver i el guarda a l'interior del seu despatx, sense disposar de la llicència o permís obligatori.			

5.5. Seguretat vial

FETS RELACIONATS AMB LA CIRCULACIÓ VIAL*		CONDUCTA	SUPÒSITS PRÀCTICS	DETECCIÓ	GESTIONS A REALITZAR
SEGURETAT VIAL	CONDUCCIÓ	<p>Delicte. Conduir un vehicle de motor o un ciclomotor en via urbana a velocitat superior en 60 quilòmetres per hora a la permesa reglamentàriament o en via interurbana a velocitat superior en 80 quilòmetres per hora a la permesa reglamentàriament.</p> <p>Conduir sota la influència de drogues tòxiques, estupefaents, substàncies psicotròpiques o begudes alcohòliques (segons les taxes actuals d'alcohol i altres drogues il·legals) (en tot cas per sobre de 0.60 mg per l. en aire aspirat)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Conduir una motocicleta a 111 km/h per qualsevol carrer de l'interior d'una població. - Conduir una motocicleta a 81 km/h per una zona residencial que té com a límit de velocitat els 20 km/h. 	Professorat, alumnat, mares, pares o tutors/res legals i qualsevol usuari de la via pública	Avis a pares/tutors o representants legals, comunicació a la direcció, comunicació (denúncia) a la policia, jutjat de guàrdia o Fiscalia de Menors.
		<p>Delicte. Aquell que condueixi un vehicle a motor o un ciclomotor amb temeritat manifesta i posés en concret perill la vida o la integritat física de les persones.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Conduir una motocicleta a 111 km/h per qualsevol carrer de l'interior d'una població i amb una tasa d'alcohol en aire espirat superior a 0.60 mil·ligrams. 		
		<p>Delicte. Aquell que condueixi un vehicle a motor o un ciclomotor amb manifest menyspreu per la vida dels altres.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Conductor suïcida que condueix de manera intencionada en contra direcció per una autopista. 		
	DOCUMENTACIÓ	<p>Delicte. Conduir un vehicle de motor o un ciclomotor sense haver obtingut l'autorització preceptiva.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Conduir una motocicleta per la via pública sense tenir cap tipus de permís o llicència de conduir. 		Avis a pares/tutors o representants legals, comunicació a la policia.
		<p>Infr. administratives. Conduir un vehicle a motor o un ciclomotor sense portar el corresponent permís de conduir o llicència de conducció.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Conduir un ciclomotor per una via pública i portar com a únic acreditatiu document el DNI /NIE. 		
		<p>Infr. administratives. No tenir concertada l'assegurança obligatòria de responsabilitat civil.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Conduir un ciclomotor per una via pública sense haver contractat cap tipus d'assegurança. 		

* Cada ajuntament, dintre del seu municipi, regula, a través de les seves ordenances municipals, la normativa administrativa actual sobre la circulació de vehicles per la població, així com les normes de civisme i convivència.

L'actuació conjunta entre la Comunitat Educativa i la Policia de la Generalitat–Mossos d'Esquadra, en totes les situacions de risc detectades, sempre va adreçada a la protecció del menor

Telèfons d'emergències

La col·laboració ciutadana és imprescindible per al coneixement dels delictes i evitar-ne de posteriors